

ECT aktualitātes: 2025. gada oktobris

A. Lielās palātas nolēmumi

Pārskata periodā nav pieņemti.

B. Būtiskākie palātu nolēmumi

1. [Misiūnas v. Lithuania](#)

Pieteikums Nr. 38687/22, 2025. gada 7. oktobris

Tiesas kontroles neesība pār lēmumu atkārtoti neiecelt personu tiesneša amatā pārkāpj tiesības uz pieeju tiesai

Pieteicējs bija Viļņas rajona tiesas tiesnesis. Viņš tika atbrīvots no amata pēc paša vēlēšanās, lai ieņemtu amatu valdībā. Viņš ieņēma iekšlietu ministra, bet pēc tam Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra vietnieka amatu. Kad viņa amata pilnvaru termiņš valdībā beidzās, pieteicējs lūdza viņu atkārtoti ieceļt tiesneša amatā. Saskaņā ar Lietuvas Konstitūciju un tiesu varu regulējošajiem normatīvajiem tiesību aktiem lēmumus par tiesnešu ieceļšanu amatā pieņem Lietuvas prezidents. Lietuvas Tiesu likums paredz iespēju bijušajam tiesnesis noteiktā termiņā pieteikties atkārtotai ieceļšanai amatā bez piedalīšanās konkursā un atlases procesā. Vēl pirms jebkāda lēmuma attiecībā uz pieteicēju pieņemšanas vairākas valsts amatpersonas, tostarp prezidents, sniedza publiskus paziņojumus par to, ka pieteicējs netiks atkārtoti ieceļts tiesneša amatā, citstarp norādot uz bažām par viņa objektivitāti un nepieciešamību pēc “atdzišanas perioda” pēc politiska amata ieņemšanas. Pieteicējs visupirms vērsās administratīvajā tiesā, bet pēc tam vispārējās jurisdikcijas tiesā, kura norādīja, ka tai nav jurisdikcijas lemt par šādu jautājumu, jo tiesnešu ieceļšana amatā ir prezidenta kompetencē. Attiecīgi pieteicējs iesniedza jaunu lūgumu Lietuvas prezidentam, lūdzot viņu atkārtoti ieceļt tiesneša amatā. Lietuvas prezidents pieprasīja Tieslietu padomes atzinumu par pieteicēja ieceļšanu amatā. Viņš tika uzklauts Tieslietu padomes sēdē, kura nobalsoja par viņa atkārtotu ieceļšanu amatā, taču Lietuvas prezidents atteicās atkārtoti ieceļt pieteicēju tiesneša amatā. Oficiāli atteikuma iemesli netika sniegti, tomēr pieteicējam tika norādīts, ka pastāv šaubas par viņa darbību laikā, kad viņš atradās valdībā, kā arī par viņa nākotnes plāniem iesaistīties politikā. Pieteicējs atkārtoti vērsās vispārējās jurisdikcijas tiesā, bet civilprocesa rezultāts atkal bija pieteicējam nelabvēlīgs.

Pieteicējs vērsās Eiropas Cilvēktiesību tiesā (turpmāk – ECT), norādot uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. punkta pārkāpumu. Sūdzībā tika norādīts, ka viņam ir tikusi liegta pieeja tiesai.

ECT sākotnēji izvērtēja, vai lietā ir piemērojams Konvencijas 6. panta 1. punkts tā civiltiesiskajā aspektā. Attiecīgi tiesa pārbaudīja, vai: 1) pastāv tādas tiesības, uz kurām pieteicējs atsaucas; 2) šīs tiesības ir civiltiesiskās Konvencijas normas izpratnē; 3) pastāv reāls un nopietns strīds par šīm tiesībām (tiesvedības rezultātam ir jābūt izšķirošam attiecībā uz strīdus tiesībām). ECT, pirmkārt, norādīja, ka pretēji valdības apgalvotajam strīda būtība nacionālajās tiesās nebija par tiesībām tikt ieceļtam tiesneša

amatā, bet gan par tiesībām uz taisnīgu procesu, kādā tiek izskatīts bijušā tiesneša pieteikums tikt ieceltam tiesneša amatā. Proti, pieteicējs sūdzībās vairākkārt norādīja uz Lietuvas prezidenta neobjektivitāti un neitralitātes trūkumu. ECT secināja, ka nacionālajās tiesību normās, tostarp Konstitūcijā, bija paredzētas tiesības uz taisnīgu procesu, izskatot personas pieteikumu par atgriešanos tiesneša amatā, kas nozīmē arī personas aizsardzību pret patvaļīgu kandidātu noraidīšanu. Attiecīgi, ņemot vērā, ka strīds attiecās uz tiesnešu atlases un iecelšanas amatā procesa taisnīgumu, pastāvēja reāls un nopietns strīds par šīm tiesībām. Secīgi, noskaidrojot to, vai šīs tiesības ir civiļas tiesības Konvencijas 6. panta 1. punkta izpratnē, tiesa atbilstoši otrajam lietā [Vilho Eskelinen and Others v. Finland](#) izvirzītajam kritērijam vērtēja to, vai konkrētajā lietā pieejas tiesai liegšana varēja tikt objektīvi pamatota ar valsts interesēm. Šajā sakarā ECT uzsvēra tiesu varas īpašo lomu sabiedrībā un nepieciešamību aizsargāt tiesu varas neatkarību. Savukārt tiesu varas neatkarība ir citstarp saistīta ar kārtību, kādā tiek iecelti tiesneši. ECT norādīja, ka pastāv tieša saikne starp tiesnešu iecelšanas procesa integritāti un tiesnešu neatkarību – tiesneši ir jāizraugās, balstoties uz objektīviem kritērijiem. Tiesa arī atsaucās uz starptautiskajiem standartiem, kuros noteikts, ka jebkuram lēmumam tiesneša atlases procesā vai vismaz procesam, kādā šāds lēmums tiek pieņemts, jābūt pakļautam tiesas kontrolei. Tādējādi pieteicēja – tiesneša amatam kandidāta, kurš atbilda likumā noteiktajām prasībām, – izslēgšana no atkārtota amatā iecelšanas procesa, nepastāvot iespējai šo lēmumu pārsūdzēt tiesā, nevar tikt uzskatīta par atbilstošu tiesiskas valsts interesēm. Līdz ar to tiesa secināja, ka neizpildās otrais *Eskelinen* testa kritērijs, un tādējādi Konvencijas 6. panta 1. punkts tā civiltiesiskajā aspektā konkrētajā lietā bija piemērojams.

Pievēršoties Konvencijas 6. panta 1. punkta iespējamā pārkāpuma izvērtējumam pēc būtības, ECT uzsvēra, ka tā neapšaubā Lietuvas nacionālo tiesisko regulējumu tiktāl, ciktāl tas paredz, ka prezidents īsteno valsts varu tiesnešu iecelšanas amatā procesā. Tomēr pretēji valdības norādītajam ir jānošķir pieteicēja situācija no lietām, kas saistītas ar pirmreizēju personas iecelšanu tiesneša amatā. Proti, neskatoties uz to, ka pieteicējs vairs neatradās tiesneša amatā, viņam bija tiesības uz to, lai viņa kandidatūra tiktu izvērtēta bez nepieciešamības piedalīties konkursā vai atlases procesā. Viņš turklāt bija saņēmis nepieciešamos dokumentus, kas ļauj veikt amatu, kā arī piedalījās intervijā ar Tieslietu padomes locekļiem. Tieslietu padome ieteica prezidentam pieteicēju iecelt amatā. Līdz ar to ECT secināja, ka pieteicējam varēja rasties leģitīmas un pamatotas cerības, ka prezidents viņa pieteikumu pienācīgi izvērtēs, ievērojot prasību pēc caurskatāmības un objektivitātes, nepieļaujot patvaļu. Tomēr nedz pirmajā, nedz otrajā reizē pieteicējam netika sniegts nekāds pamatojums, kādas amata prasības viņš nebija izpildījis. Lai gan pēc pieteicēja otrā pieteikuma valdība lika noprast, ka prezidenta viedokli varēja ietekmēt pieteicēja paustie izteikumi, tostarp par iespējamību atkal nākotnē ieņemt amatu valdībā, šāds iemesls formāli pieteicējam nevienā brīdī netika paziņots. Tas skaidrojams ar to, ka prezidents oficiāli nepieņēma nekādu lēmumu par pieteicēja neiecēšanu amatā. Šādos apstākļos ECT secināja, ka strīds neattiecas uz kādu izņēmuma gadījumu, un tā pamatā nebija pārliecinošu iemeslu, kas varētu pamatot tā izslēgšanu no tiesas kontroles.

Tāpat ECT norādīja, ka nacionālās tiesas nav izvērtējušas pieteicēja situāciju kopumā, bet gan ir apskatījušas viņa iebildumus izolēti. Piemēram, nacionālās tiesas norādīja, ka pieteicējs varēja vērsties tiesā ar pieteikumu par kompensāciju par viņa goda un cieņas

aizskārumu, kā arī par finansiālo zaudējumu atlīdzību, ko izraisīja viņa neiecelšana tiesneša amatā. Tomēr nacionālās tiesas neizvērtēja to, kas bija pieteicēja sūdzības pašā pamatā, proti, efektīvas kontroles trūkums pār to, kā prezidents īsteno savu rīcības brīvību tiesneša amatā iecelšanas procesā. Turklāt ECT ņēma vērā arī pieteicēja argumentu, ka prezidenta rīcība būtībā neatšķīrās no situācijas, kad persona tiek atcelta no tiesneša amata, bet šādu lēmumu persona saskaņā ar normatīvajiem tiesību aktiem var pārsūdzēt tiesā.

Līdz ar to ECT secināja, ka nacionālās tiesas nespēja nodrošināt efektīvu pieteicēja tiesību aizsardzību, kas spētu risināt pieteicēja sūdzību pēc būtības, tādā veidā liedot viņam pieeju tiesai. Tādējādi tiesa konstatēja Konvencijas 6. panta 1. punkta pārkāpumu.

2. [Helme v. Estonia](#)

Pieteikums Nr. 3023/22, 2025. gada 7. oktobris

Policijas izmantotā fiktīvā identitāte tiešsaistē, lai atklātu noziedzīgu nodarījumu, netiek atzīta par personas kūdīšanu uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu

Igaunijas policija saņēma informāciju, ka vairākas personas, izmantojot interneta vietnes, ir iesaistījušās seksuāla rakstura sarakstē ar mazgadīgām – jaunākām par 14 gadiem – personām, kā arī nosūtījušas šīm personām seksuāla rakstura datus. Pamatojoties uz saņemto informāciju tika uzsākts kriminālprocess, un prokuratūra deva atļauju izmantot policistu, kurš neatklāj savu identitāti (*undercover police officer*), lai iegūtu informāciju no interneta vietnēm. Mēneša garumā policijas darbinieks konkrētas interneta vietnes tiešsaistes tērzētavā izmantoja 12 gadus vecas meitenes identitāti ar pseidonīmu “Marleen12”, lai iegūtu informāciju izmeklēšanas vajadzībām. Šīs izmeklēšanas darbības laikā pieteicējs interneta vietnē iesaistījās tiešās seksuāla rakstura sarakstēs ar “Marleen12”, neskatoties uz to, ka jau pirmās sarakstes laikā pieteicējam tika norādīts, ka viņai ir 12 gadi. Attiecīgi pieteicējs tika notiesāts par mazgadīgas personas seksuālas pārvēdināšanas mēģinājumu.

Pieteicējs vērsās ECT, norādot uz Konvencijas 6. panta 1. punkta pārkāpumu (tiesības uz taisnīgu tiesu). Viņa sūdzības pamatā bija arguments, ka kriminālprocess bija uzsākts, pamatojoties uz vispārīgu informāciju bez jebkādam ziņām par konkrēto personu identitāti, kas ir iesaistījušās sarakstēs ar mazgadīgām personām. Izmeklēšanas darbības rezultātā policijas darbinieks viņu esot kūdījis uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, tostarp izmantojot pseidonīmu “Marleen12”, kas norādījis uz personas vecumu.

ECT norādīja, ka speciālo izmeklēšanas darbību (šajā gadījumā – slepenu darbību) izmantošana pati par sevi nepārkāpj personas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tomēr tas rada risku, ka policists var personu kūdīt uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, tāpēc šādu darbību izmantošanā ir jāievēro skaidras robežas. Proti, pierādījumi, kas iegūti policijas kūdīšanas rezultātā, nevar tikt izmantoti, jo tas pakļautu personu, pret kuru uzsākts kriminālprocess, riskam, ka tiek pārkāptas tās tiesības uz taisnīgu tiesu. Policijas kūdīšana ir konstatējama, ja attiecīgās izmeklēšanas darbības veicējs neaprobežojas tikai ar iespējamās noziedzīgās darbības pasīvu izmeklēšanu, bet rada tādu ietekmi uz

personu, lai kūdītu to izdarīt noziedzīgu nodarījumu, kas citādi netiktu izdarīts, ar mērķi iegūt pierādījumus un saukt personu pie kriminālatbildības. Lietu kategorijai, kas saistītas ar sūdzībām par policijas veiktu kūdīšanu, ECT ir radījusi iespējamā pārkāpuma izvērtējuma metodoloģiju, kas sastāv no diviem testiem: materiāltiesiskā un procesuālā kūdīšanas testa. Pirmajā solī ECT piemēro materiāltiesisko kūdīšanas testu, kura ietvaros tā noskaidro, vai izmeklēšana ir bijusi pasīva, proti, vai noziedzīgais nodarījums tiktu izdarīts arī bez izmeklētāja iejaukšanās. Šī soļa ietvaros ECT noskaidro iemeslus, kāpēc tika izlemts veikt šādu speciālo izmeklēšanas darbību – vai bija objektīvs pamats aizdomām, ka persona ir bijusi iesaistīta noziedzīgās darbībās. Tāpat tiek vērtēta speciālās izmeklēšanas darbības veicēja rīcība, īpaši tas, vai uz personu ir izdarīta tāda ietekme, lai kūdītu izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Ja šī soļa ietvaros netiek konstatēta kūdīšana, ar to parasti ir pietiekami, lai ECT nekonstatētu Konvencijas pārkāpumu. Savukārt, ja kūdīšana tiek konstatēta, tiesa pievēršas otram solim – procesuālajam kūdīšanas testam, kura ietvaros ECT pārbauda, kā nacionālās tiesas ir izvērtējušas personas argumentu, ka tā ir kūdīta veikt noziedzīgu nodarījumu.

Konkrētās lietas kontekstā ECT norādīja, ka šī ir pirmā lieta, kurā tai ir jālemj par to, vai persona tika kūdīta uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tiešsaistes vidē.

Secīgi materiāltiesiskā kūdīšanas testa ietvaros ECT, pirmkārt, pārbaudīja, vai konkrētajā lietā pastāvēja pamatoti iemesli speciālās izmeklēšanas darbības veikšanai. Tiesa norādīja, ka no judikatūras izriet, ka tā parasti pārbauda, vai pastāvēja objektīvas aizdomas, ka persona bija iesaistīta noziedzīgā darbībā vai noskaņota uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Tomēr konkrētajā lietā, novērtējot, cik lielu nozīmi piešķirt tam, ka pirms speciālās izmeklēšanas darbības veikšanas nepastāvēja objektīvu aizdomu, ka tieši pieteicējs bija iesaistīts mazgadīgu personu seksuālā pārvēdināšanā, ECT atzina, ka tā nevar ignorēt šīs lietas īpašo kontekstu. Proti, Igaunijas likumdevējs ir noteicis kriminālatbildību par nodomu seksuāli pārvēdināt mazgadīgu personu, bet šādai darbībai obligāti nav jānotiek fiziskajā vidē. Ja nepastāv veidi, kā identificēt pārkāpēju un saukt viņu pie atbildības, noteiktas darbības kriminalizēšana pati par sevi rada atturošu ietekmi tikai ierobežotā apmērā. Efektīva izmeklēšana pieprasa veikt efektīvus soļus, lai identificētu vainīgo un sauktu viņu pie atbildības. Ja visa noziedzīgā darbība risinās tiešsaistē, tad izmeklēšanas iestādei ir jāizmanto arī tiešsaistes līdzekļi, lai izmeklētu šos noziedzīgos nodarījumus. Un šādos apstākļos, kad saņemta informācija par iespējami prettiesiskām darbībām interneta vidē, var būt neiespējami identificēt iespējamās aizdomās turamos pirms speciālās izmeklēšanas darbības veikšanas. Konkrētās lietas apstākļos ECT secināja, ka nacionālajām iestādēm bija pamatots iemesls veikt šādas darbības, jo tās bija saņēmušas informāciju par noziedzīgām darbībām konkrētā tīmekļa vietnē, un attiecīgi tām bija pienākums šo informāciju pārbaudīt. Turklāt policijai bija aizdomas, kas attiecās uz konkrētu un ierobežotu virtuālo telpu – identificētu tērētavu konkrētā interneta vietnē. Līdz ar to tiesa neuzskatīja par izšķirošu to, ka konkrētajā brīdī nebija objektīvu aizdomu, ka tieši pieteicējs bija iesaistīts noziedzīgajās darbībās.

Otrkārt, ECT izvērtēja policista rīcību, veicot speciālo izmeklēšanas darbību. Tā atzina, ka tas vien, ka tika veikta slepena izmeklēšanas darbība, pats par sevi vēl neliecina par to, ka pastāvēja mērķis pieteicēju kūdīt uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Šādas darbības jau pēc to rakstura var pieprasīt fiktīvas identitātes radīšanu. Secīgi tiesa

norādīja, ka policijas veiktās darbības – lietotāja profila izveidošana, kā arī sarakste ar personām interneta vietnē – neparedzēja, ka persona, ar kuru policija sazinājās, veiks nelikumīgas darbības. Pieteicējs varēja brīvi izvēlēties, vai iesaistīties komunikācijā ar “Marleen12”, kā arī izvēlēties sarunu tematus. Tāpat viņš savu izvēli varēja izvērtēt arī brīdī, kad “Marleen12” norādīja, ka ir 12 gadus veca. Neskatoties uz to, pieteicējs vairākkārt iesaistījās sarakstēs, kuru iniciators vienmēr bija viņš pats. Tāpat tieši pieteicējs bija tas, kurš uzsāka tieši seksuāla rakstura sarunas. Tādējādi tiesa secināja, ka policists izmeklēšanas darbības gaitā nepārkāpa nepieciešamo pasīvo attieksmi, un pieteicējs nebija ticis pakļauts nekāda veida spiedienam izdarīt noziedzīgu nodarījumu.

Līdz ar to ECT nekonstatēja Konvencijas 6. panta 1. punkta pārkāpumu.

3. [Tartamella and Others v. Italy](#)

Pieteikums Nr. 26338/19 u.c., 2025. gada 23. oktobris

Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija no trešās personas atzīta par atbilstošu Konvencijai tikai tad, kad īpašums faktiski ir atradies noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas rīcībā

Pirmajām divām pieteicējām piederēja vairākas būves un zeme Itālijā. Pret viņu tēvu tika uzsākts kriminālprocess saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem nodokļu jomā un krāpšanu, par kuriem viņš vēlāk tika notiesāts. Savukārt pieteicēju īpašumi sākotnēji tika arestēti ar mērķi konfiscēt summu, kas atbilst noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, bet pēc tam arī konfiscēti. Nacionālās iestādes ņēma vērā pieteicēju un viņu tēva ciešās attiecības un to, ka pieteicējām nebija pietiekamu līdzekļu, par kuriem viņas šos īpašumus būtu varējušas iegādāties. Proti, tika secināts tas, ka īpašumi viņu vārdā bija reģistrēti tikai fiktīvi, bet faktiski tie bija viņu tēvu rīcībā.

Trešajai pieteicējai piederēja laiva. Pret viņas partneri tika uzsākts kriminālprocess par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Prokurors, novērtējot noziedzīgi iegūtu līdzekļu apmēru, pieņēma lēmumu arestēt trešās pieteicējas laivu ar mērķi to konfiscēt kā ekvivalentu vērtību noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Nacionālās tiesas secināja, ka, lai gan pieteicējai bija īpašuma tiesības uz laivu, faktiskais tās īpašnieks bija viņas partneris, kura rīcībā laiva atradās. Tas tika pamatots citstarp ar to, ka daļu summas par laivu samaksāja viņas partneris, bet viņas pašas līdzekļi nebija pietiekami, lai samaksātu atlikušo daļu.

Pret ceturtais pieteicējas vīru tika uzsākts kriminālprocess saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem nodokļu jomā, kā arī dalību noziedzīgā grupējumā. Policija iekļuva pieteicējas vīram piederošā dzīvoklī, kur dzīvoja pieteicēja, un arestēja vairākas mantas, tostarp pulksteņus, rotaslietas un zeltu. Tāpat vēlāk tika arestēts arī ceturtajai pieteicējai piederošs dzīvoklis. Pieteicējas vīrs tika notiesāts, bet arestētās mantas konfiscētas. Nacionālās tiesas secināja, ka, lai gan konfiscētās mantas īpašniece formāli bija ceturtais pieteicēja, viņa bija informēta par īpašumu fiktīvu reģistrāciju viņas vārdā, dzīvokli bija iegādājies viņas vīrs, kura rīcībā dzīvoklis atradās.

Trešā pieteicēja vērsās ECT, norādot uz Konvencijas 6. panta pārkāpumu (tiesības uz taisnīgu tiesu), bet visas pieteicējas norādīja uz Konvencijas 7. panta 1. punkta

(sodišanas nepieļaujamība bez likuma) un Pirmā protokola 1. panta (tiesības uz īpašumu) pārkāpumu.

Konvencijas 6. pants

Trešā pieteicēja norādīja, ka viņai nebija pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, kas ļautu apstrīdēt viņas īpašuma konfiskāciju, jo viņa nebija tiesīga piedalīties kriminālprocesā, kura gaitā tika noteikta konfiskācija. Tiesa norādīja, ka tās judikatūrā ir atzīts, ka, ja persona nav piedalījies kriminālprocesā, kurā nolemts konfiscēt mantu, ir jāvērtē vai personas intereses ir tikušas aizsargātas ar citiem mehānismiem, ļaujot personai sniegt savus apsvērumus atbildīgajām iestādēm. ECT secināja, ka Itālijā tiesnesim izpildes procesā nav pilnvaru pārvērtēt noziedzīga nodarījuma izdarītāja vainu, tomēr ir tiesības izvērtēt jautājumu, vai trešā persona ir patiesais konfiscētās mantas īpašnieks. Šajā aspektā tiesnesim izpildes procesā nav saistošs kriminālprocesā, kas īstenots bez trešās personas dalības, konstatētais. ECT secināja, ka ar šādu mehānismu pietiek, lai nodrošinātu trešās personas īpašuma tiesību aizsardzību, kā arī konkrētajā lietā tiesnesis šādu vērtējumu bija veicis.

Līdz ar to ECT nekonstatēja Konvencijas 6. panta 1. punkta pārkāpumu.

Konvencijas 7. panta 1. punkts

Pieteicējas norādīja, ka viņu īpašumu konfiskācijas rezultātā nacionālās tiesas ir viņas sodījušas par noziedzīgiem nodarījumiem, kurus paveikušas citas personas. Lai noskaidrotu, vai mantas konfiskācija (attiecībā uz pirmajām trīs pieteicējām) un mantas arests (attiecībā uz ceturto pieteicēju) ir sods Konvencijas 7. panta izpratnē, ECT vērtēja, vai izraudzītie līdzekļi tika piemēroti kā sekas notiesāšanai par noziedzīgu nodarījumu, šo līdzekļu raksturu saskaņā ar nacionālajām tiesību normām, to mērķi, procesu, kādā šie līdzekļi tika piemēroti, kā arī to smagumu.

Visupirms ECT norādīja, ka pirmās trīs pieteicējas nebija nedz apsūdzētas, nedz atzītas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Tomēr tiesa norādīja, ka tas neizslēdz Konvencijas 7. panta piemērošanu. Attiecībā uz konfiskācijas raksturu nacionālajās tiesībās tiesa secināja, ka nav strīda par to, ka šāda veida konfiskācija (ekvivalentas vērtības konfiskācija) saskaņā ar nacionālo tiesu judikatūru tika uzskatīta par sodu. Tomēr tiesa nekonstatēja, ka tas attiecas arī uz sekām, ko cieš trešās personas. Nacionālā tiesu prakse neliecina par nolūku sodīt trešās personas, jo konfiskācijas mērķis ir sodīt pārkāpēju un atgūt līdzekļus, kas iegūti noziedzīgas darbības rezultātā. Protī, ja tiek konstatēts, ka trešā persona ir patiesais konfiscētās mantas īpašnieks, ar to vien pietiek, lai persona varētu panākt konfiskācijas atcelšanu. Konkrētajā lietā nacionālās tiesas uzskatīja pirmās trīs pieteicējas par fiktīvām mantas īpašniecēm, līdz ar to konfiskācijas mērķis nebija sodīt viņas. Secīgi ECT atzina, ka, lai gan konfiskāciju noteica krimināltiesas, tas nav nekas neparasts, ka šādas tiesas pieņem arī lēmumus, kam nav sodoša rakstura. Visbeidzot, attiecībā uz izraudzīto līdzekļu smagumu tiesa norādīja, ka, lai gan konfiskācija ietekmē trešo personu formālās īpašuma tiesības, tā tomēr neietekmē viņu faktisko ekonomisko stāvokli, jo īpašumi jebkurā gadījumā atrodas faktiskā noziedzīgā nodarījuma izdarītāja rīcībā.

Savukārt attiecībā uz ceturto pieteicēju tiesa norādīja, ka mantas arests pats par sevi arī saskaņā ar Itālijas normatīvajiem tiesību aktiem nav sods.

Līdz ar to ECT secināja, ka konfiskācijas rīkojumi un mantas arests nav uzskatāmi par sodu Konvencijas 7. panta izpratnē, tādējādi sūdzības šajā daļā ir noraidāmas.

Konvencijas Pirmā protokola 1. pants

Neskatoties uz to, ka nacionālās tiesas bija norādījušas to, ka pieteicējas ir bijušas tikai formālas mantas īpašnieces, ECT atzina, ka konfiscētais un arestētais īpašums tomēr ir uzskatāms par viņu īpašumu Konvencijas Pirmā protokola 1. panta izpratnē.

Daļa pieteicēju norādīja, ka viņu tiesību uz īpašumu ierobežojums nav bijis noteikts ar likumu, jo tā piemērošanas sekas nav bijušas paredzamas. Proti, nacionālās tiesību normas pieļāva konfiscēt noziedzīgi iegūtu mantu, kas ir noziedzīgā nodarījuma izdarītāja rīcībā. Pieteicēju ieskatā, termins “rīcībā” nav pietiekami skaidrs. Tomēr tiesa noraidīja šo argumentu, norādot, ka no nacionālo tiesu prakses skaidri izriet tas, ka ar to ir saprotama *de facto* kontrole pār īpašumu. Secīgi ECT norādīja, ka konfiskācijas rīkojumu mērķis, pirmkārt, bija sodīt noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, bet, otrkārt, atjaunot iepriekšējo tiesisko stāvokli. Savukārt mantas aresta mērķis bija nodrošināt to, ka iespējamā konfiskācija varēs tikt izpildīta, kas sakrīt ar abiem iepriekš minētajiem mērķiem. Līdz ar to ierobežojumu leģitīmais mērķis bija publisko interešu aizsardzība.

Izvērtējot ierobežojuma samērīgumu, ECT norādīja, ka, lai to uzskatītu par nepieciešamu sodošā mērķa sasniegšanai, konfiskācijas rīkojumam un mantas arestam ir jāattiecas uz tādu īpašumu, kas patiesi pieder noziedzīgā nodarījuma izdarītājam. Savukārt otrs ierobežojuma mērķis – noziedzīga nodarījuma rezultātā gūtajiem ienākumiem atbilstošas summas atgūšana – principā neprasītu izvērtēt, vai attiecīgie īpašumi pieder pārkāpējam. Tomēr, ja īpašumi nepieder pārkāpējam, nacionālās tiesības nepieļauj to konfiskāciju. Līdz ar to ECT secināja, ka, izvērtējot ierobežojuma samērīgumu, būtiski ir novērtēt to, vai nacionālās tiesas, pamatojoties uz objektīviem apsvērumiem, ir pierādījušas, ka pieteicējas bija tikai formālas konfiscēto īpašumu īpašnieces, bet faktiski tie piederēja pārkāpējiem. Lai to darītu, ECT piemēroja to pašu pazeminātās pierādīšanas standartu, ko tā iepriekš ir piemērojusi attiecībā uz īpašuma nelikumīgas izcelsmes pierādīšanu. Tomēr nav pietiekami, ka nacionālās tiesas secina vien to, ka personām nav pietiekamu līdzekļu, lai tās būtu iegādājušās attiecīgos īpašumus, jo tas varētu pierādīt vien to, ka īpašumi ir iegūti noziedzīgā ceļā, bet ne to, ka pieteicējas ir fiktīvas to īpašnieces.

Attiecībā uz pirmajām divām pieteicējām ECT norādīja, ka nacionālās tiesas ir pamatojušas tikai to, ka viņām ir bijušas ciešas saiknes ar viņu tēvu, kas atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kā arī to, ka viņām nebija pietiekamu līdzekļu īpašumu iegādei. Tomēr nacionālo tiesu pamatojums nebija pietiekams, lai būtu pierādīts tas, ka īpašumi faktiski atradās viņu tēva rīcībā. Proti, tiesas nekādā veidā necentās noteikt, kura valdījumā faktiski bija šie īpašumi, piemēram, kurš tos lietoja, rūpējās par to uzturēšanu vai guva no tiem ienākumus. Līdz ar to ECT secināja, ka attiecībā uz pirmajām divām pieteicējām konfiskācija nebija pietiekami pamatota, un tādējādi konstatēja Konvencijas Pirmā protokola 1. panta pārkāpumu.

Savukārt attiecībā uz trešo un ceturto pieteicēju ECT konstatēja, ka nacionālās tiesas konfiskāciju nav pamatojušas tikai ar to, ka pieteicējām nebija pietiekami līdzekļi, lai īpašumus iegūtu, bet gan norādīja uz konkrētiem apstākļiem, kas liecināja par to, ka tie atradās noziedzīgus nodarījumus izdarījušo personu rīcībā. Līdz ar to attiecībā uz trešo

un ceturto pieteicēju ECT nekonstatēja Konvencijas Pirmā protokola 1. panta pārkāpumu.

C. Nolēmumi lietās pret Latviju

1. [SIA RT Piedziņas grupa v. Latvia](#)

Pieteikums Nr. 1298/16, 2025. gada 23. oktobris

Process, kurā tiesa veic uzraudzību pār tiesu izpildītāja rīcību pār sprieduma izpildi, neietilpst tiesību uz taisnīgu tiesu tvērumā

2010. gadā tiesu izpildītājs izpildu lietas ietvaros izsolē pārdeva nekustamos īpašumus, uz kuriem bija nostiprinātas hipotēkas par labu pieteicējai. Šo izpildu lietu pārņēma cits tiesu izpildītājs, kurš rezervēja naudas līdzekļus no izsoļu rezultātā piedzītās naudas summas pieteicējai. Vēlāk attiecīgo izpildu lietu pārņēma trešais tiesu izpildītājs, kurš konstatēja iztrūkumu depozīta kontā. Par iespējamo naudas līdzekļu iztrūkuma faktu tika uzsākts kriminālprocess. Paralēli stājās spēkā tiesas spriedums un izpildu raksts par parāda piedziņu par labu pieteicējai. Trešais tiesu izpildītājs, pēc tam, kad bija uzsācis izpildu lietu, informēja pieteicēju, ka ir konstatēts naudas līdzekļu iztrūkums, tāpēc pieteicējai varēja izmaksāt tikai daļu no tai rezervētajiem līdzekļiem. Secīgi pieteicēja vērsās tiesā Civilprocesa 632. panta kārtībā ar sūdzību pret tiesu izpildītāju. Ar tiesas lēmumu izpildītājam tika uzlikts pienākums izmaksāt neizmaksātos naudas līdzekļus. Tomēr, ņemot vērā, ka šo lēmumu nevarēja izpildīt, tiesa atsauca šajā lietā izsniegto izpildu rakstu, norādot, ka lēmumi, kas pieņemti Civilprocesa likuma 632. panta kārtībā, nav izpildāmi civilprocesuālā kārtībā.

Pieteicēja vērsās ECT, norādot uz Konvencijas 6. panta 1. punkta (tiesības uz taisnīgu tiesu) un Pirmā protokola 1. panta (tiesības uz īpašumu) pārkāpumu, jo tiesu izpildītājs nav izpildījis lēmumu par neizmaksāto naudas līdzekļu izmaksu pieteicējai. Tāpat valsts nav nodrošinājusi tiesas lēmumu, kas pieņemti attiecībā uz tiesu izpildītājiem, efektīvu izpildi, kā arī pietiekamu uzraudzību pār tiesu izpildītāju depozīta kontiem.

Attiecībā uz Konvencijas 6. panta 1. punkta iespējamo pārkāpumu ECT norādīja, ka pieteicēja sūdzības pamatā ir tikai tiesas lēmuma, ar kuru tiesu izpildītājam uzlikts pienākums izmaksāt pieteicējai neizmaksātos naudas līdzekļus, neizpilde, nevis sākotnējā sprieduma par parāda piedziņu par labu pieteicējai neizpilde. Tiesa norādīja, ka, lai Konvencijas 6. panta 1. punkts būtu piemērojams, ir jāpastāv strīdam par civilām tiesībām. Tomēr lēmums, kas ir pieteicējas sūdzības pamatā, tika pieņemts, balstoties uz Civilprocesa likuma 632. pantu, kas paredz uzraudzības mehānismu tiesu izpildītāja rīcības izvērtēšanai. Proti, tas nav process, kurā risina strīdus starp pretējām pusēm. Starp pieteicēju un tiesu izpildītāju nepastāvēja strīds par konfliktējošām interesēm. Šis tiesas lēmums bija deklaratīvs un pieteicējai nenoteica nekādas jaunas tiesības, jo šādas tiesības jau iepriekš tika atzītas ar tiesas spriedumu, kas paredzēja parāda piedziņu par labu pieteicējai. Līdz ar to ECT secināja, ka Konvencijas 6. panta 1. punkts nav piemērojams.

Attiecībā uz Konvencijas Pirmā protokola 1. pantu ECT norādīja, ka tas aptver arī tiesisko paļāvību uz mantisku labumu, tostarp prasījuma tiesībām, kas ir pietiekami pamatotas, lai tās varētu izpildīt. Arī šajā aspektā tiesa norādīja, ka pieteicējas prasījuma

tiesības izrietēja no sākotnējā sprieduma par parāda piedziņu par labu pieteicējai. Proti, tiesas lēmums, kas pieņemts Civilprocesa likuma 632. panta kārtībā, tā deklaratīvā rakstura dēļ, neradīja nekādu jaunu īpašumu Konvencijas Pirmā protokola 1. panta izpratnē, līdz ar to attiecīgais pants konkrētajā gadījumā nebija piemērojams.

Papildus tiesa arī norādīja, ka pieteicēja nebija izsmēlusi nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus. Pieteicēja bija vērsusies tiesā ar kompensācijas prasību pret valsti, bet nebija samaksājusi valsts nodevu. Pēc tam, kad šī iemesla dēļ viņas prasība tika atstāta bez virzības, viņa šo tiesību aizsardzības līdzekli vairs necentās izmantot. Tāpat pieteicēja nebija izmantojusi savas tiesības celt prasību pret tiesu izpildītāju par naudas līdzekļu iztrūkumu, kā arī nebija piekritusi būt par cietušo kriminālprocesā.

Līdz ar to ECT sūdzību noraidīja.

D. Komunicētās lietas pret Latviju

Pārskata periodā nav komunicētas.

E. Izpildes lietas pret Latviju

Pārskata periodā nav pieņemti lēmumi.